

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA WE WROCŁAWIU**

50-413 Wrocław, ul. Walońska 3-5
tel.(071) 344 65 87, (071) 34 05 920, fax (071) 34 05 922
e-mail: wroclaw@uokik.gov.pl

RWR 61-2/11/ZK

Wrocław, 4 sierpnia 2011 r.

DECYZJA RWR 20/2011

I. Na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 5 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 roku w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. Nr 107, poz. 887), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko Dorocie Czekaj prowadzącej Niepubliczne Przedszkole „Zaczarowany Parasol” w Jeleniej Górze

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

po uprawdopodobnieniu stosowania przez tego przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów polegającej na zamieszczeniu we wzorcu umownym pn. „Umowa świadczenia usług przez niepubliczne przedszkole Zaczarowany Parasol”, w § 3 ust. 8 postanowienia o treści: „Wysokość opłaty miesięcznej może być zmieniona przez Usługodawcę w przypadku wzrostu kosztów utrzymania przedszkola, jednak nie częściej niż 1 raz i nie więcej niż o 20% w okresie obowiązywania umowy”,

które jest postanowieniem umownym wpisanym na podstawie art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone; i przyjęciu zobowiązania, do zaniechania tych działań poprzez dokonanie zmiany ww. postanowienia i zastąpienia go postanowieniem w brzmieniu

„Wysokość opłaty miesięcznej może być zmieniona przez Usługodawcę w przypadku wzrostu kosztów utrzymania przedszkola czyli wzrostu kosztów za media, jednak nie częściej niż 1 raz i nie więcej niż o 20% w okresie obowiązywania umowy. Usługobiorca zostanie poinformowany o planowanych przez Usługodawcę zmianach na 1 miesiąc przed ich wprowadzeniem. W przypadku niezaakceptowania nowych warunków opłat za przedszkole usługobiorca ma prawo odstąpić od umowy z dwutygodniowym wyprzedzeniem ze skutkiem na koniec miesiąca.”

nakłada się obowiązek wykonania tego zobowiązania do dnia 30 września 2011 roku poprzez zawieranie nowych umów zgodnie z przyjętym na siebie zobowiązaniem.

II. Na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r., nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 5 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 roku w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. Nr 107, poz. 887)

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

nakłada się na Dorotę Czekaj prowadzącą Niepubliczne Przedszkole „Zaczarowany Parasol” w Jeleniej Górze, obowiązek złożenia sprawozdania o stopniu realizacji przyjętych zobowiązań opisanych w punkcie I sentencji niniejszej decyzji do dnia 31 października 2011 roku.

III. Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 5 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 roku w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. Nr 107, poz. 887), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko Dorocie Czekaj prowadzącej Niepubliczne Przedszkole „Zaczarowany Parasol” w Jeleniej Górze

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów działanie ww. przedsiębiorcy polegające na zamieszczeniu we wzorcu umownym p.n. „Umowa świadczenia usług przez niepubliczne przedszkole Zaczarowany Parasol”, w § 3 ust. 8 postanowienia o treści:

„Opłata wpisowa (...) nie podlega odpisom ani zwrotom nawet w przypadku dłuższej nieobecności dziecka oraz w przypadku rezygnacji przez Usługobiorcę z usług przedszkola”
które jest postanowieniem umownym wpisanym na podstawie art. 479⁴⁵ k.p.c. do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone pod pozycją 1249

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania.

UZASADNIENIE

Do wrocławskiej Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wpłynęła skarga konsumenta dotycząca korzystania z usług Niepublicznego Przedszkola Zaczarowany Parasol” w Jeleniej Górze. Wskazywał on, iż w stosowanym przez przedsiębiorcę wzorcu umownym znajdują się postanowienia, które mogą stanowić niedozwolone postanowienia umowne opisane w art. 385¹ oraz art. 385³ k.c. Analiza nadesłanej skargi konsumentkiej i załączonego do niego wzorca umownego o nazwie „Umowa o świadczenie usług przez Niepubliczne Przedszkole „Zaczarowany Parasol” wskazywała na możliwość stosowania przez

ww. przedsiębiorcę zapisów, które mogą być uznane za niedozwolone postanowienia umowne opisane w Kodeksie cywilnym, jak i klauzul wpisanych do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone - co stanowić może praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ww. ustawy.

W związku z powyższym, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Delegatura we Wrocławiu, działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów [zwanego dalej również Prezesem Urzędu], przeprowadziła postępowanie wyjaśniające w toku którego wstępnie ustaliła, iż działalność przedsiębiorcy może odbywać się z naruszeniem przepisów prawa uzasadniającym wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

dowód: akta sprawy RWR 403-34/10/ZK

Postanowieniem nr RWR 16/2011 z dnia 17 stycznia 2011 r. - Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, wszczął z urzędu postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez przedsiębiorcę Dorotę Czekaj prowadzącą Niepubliczne Przedszkole „Zaczarowany Parasol” w Jeleniej Górze, praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której stanowi art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) [zw. dalej także ustawą o ochronie (...)] polegającej na umieszczeniu w postanowieniach § 3 ust. 8 oraz § 3 ust. 3 wzorca umowy pn. „Umowa o świadczenie usług przez niepubliczne przedszkole Zaczarowany Parasol” postanowień, które są zbieżne z wpisanymi do rejestru postanowieniami wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym stanowi art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego.

dowód: karta 1-2

Ponadto — zgodnie z punktem 2. Postanowienia nr RWR 16/2011 — Prezes Urzędu zaliczył w poczet dowodów materiały (38 kart) uzyskane podczas wymienionego wyżej postępowania wyjaśniającego (nr sygn. RWR 403-34/10/ZK).

dowód: karta 1-2

W trakcie postępowania, w pismach z dnia 31 stycznia 2011 roku, 3 kwietnia 2011 roku, 23 maja 2011 roku oraz 11 lipca 2011 roku Dorota Czekaj odniosła się do postawionych jej postanowieniem nr RWR 16/2011 z dnia 17 stycznia 2011 r. zarzutów wskazując, iż postanowienie zawarte w § 3 ust. 8 stosowanego przez nią wzorca umowy ogranicza możliwość swobodnego regulowania ceny za świadczone usługi, w czasie trwania umowy, dopuszczając tylko jedną podwyżkę za usługi uzasadnioną wzrostem kosztów utrzymania placówki z ograniczeniem do 20 %, a tym samym gwarantuje usługobiorcy, że koszty wzrosną nie częściej niż 1 raz w trakcie świadczenia usługi. Podniosła również, iż o wprowadzanych zmianach usługobiorca będzie poinformowany na tyle wcześniej, żeby mógł wypowiedzieć umowę. Taka możliwość przysługuje mu ponadto w każdym czasie (§ 10). Odnosząc się do uregulowania zawartego w § 3 ust. 3 wzorca wyjaśniła, iż rekrutacja do przedszkola odbywa się w marcu. Wszystkie dzieci, które zakwalifikowały się do przedszkola zostają zaproszone wraz z rodzicami na uroczystości z okazji Dnia Dziecka. Jest dla nich przygotowany program oraz poczęstunek. Również w czerwcu organizowane jest zebranie, na którym omawiane są wszystkie zapisy

stosowanej umowy oraz przekazywane są rodzicom materiały dotyczące odpowiedniego przygotowania zarówno rodziców, jak i dzieci do adaptacji w przedszkolu. Dopiero po zaakceptowaniu przez rodziców przedstawionych warunków i wybraniu okresu adaptacyjnego tj. jednego tygodnia pobytu w przedszkolu dla dziecka i rodziców w miesiącu lipiec lub sierpień z wszystkimi świadczeniami i podpisaniu umowy pobierana jest opłata wpisowa. Od rodziców, którzy nie dokonają takiego potwierdzenia opłata nie jest pobierana. Jest to traktowane, jako potwierdzenie rezerwacji miejsca dla dziecka w przedszkolu tzn., że tego miejsca nikt, przynajmniej do 15 września, nie zajmie. W miesiącach lipiec – sierpień rodzice z dziećmi mają jeszcze prawo skorzystać z tygodnia adaptacyjnego tzn. przychodzenia do przedszkola wraz z dzieckiem i korzystania ze specjalnie przygotowanej opieki i oferty edukacyjnej. Dopiero w połowie września, jeżeli dzieci nie zgłoszą się do przedszkola i rodzice nie poinformują o rezygnacji, na to miejsce może być przyjęte kolejne dziecko. W tym przypadku, jeśli rodzice zrezygnują z usług przedszkola opłata wpisowa nie jest zwracana. Dorota Czekaj podniosła, iż opłatę tę wprowadziła aby rodzice nie zapisywali dzieci do kilku przedszkoli jednocześnie i nie zajmowali brakujących miejsc. Dodała również, iż w przypadku gdyby na powyższe cele nie była pobierana opłata wpisowa lub byłaby konieczność zwracania tej opłaty, powstałe koszty musiałyby być pokryte z kasy przedszkola a tym samym obciążać rodziców dzieci już uczęszczających do przedszkola.

dowód: pisma Doroty Czekaj z dni 31.01.2011r., 3.04.2011r., 23.05.2011r., 11.07.2011r.: karty 7, 12-13, 16, 21-22.

I. Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

1. Uczestnik postępowania:

— Dorota Czekaj zamieszkała przy ul. Piotra Skargi 1/5 w Jeleniej Górze, na podstawie Zaświadczeń Nr 10/2005 o wpisie do Ewidencji szkół i placówek niepublicznych Miasta Jeleniej Góry jest osobą prowadzącą Niepubliczne Przedszkole „Zaczarowany Parasol” w Jeleniej Górze. Działalność dotyczącą prowadzenia ww. przedszkola, Dorota Czekaj podjęła 1 września 2005 roku.

dowód: zaświadczenie nr 10/2005 o wpisie do ewidencji szkół i placówek niepublicznych Miasta Jeleniej Góry: k. 14 akt postępowania o sygn. RWR 403-34/10/ZK.

W ramach prowadzonej działalności gospodarczej Dorota Czekaj zawiera z konsumentami umowy o świadczenie usług dydaktyczno – wychowawczych i opiekę posługując się wzorcem umowy o nazwie „Umowa świadczenia usług przez niepubliczne przedszkole „Zaczarowany Parasol” zmienionym Aneks nr 1 z dnia 27.09.2010 roku oraz Aneks nr 2 z dnia 15.11.2010 roku. Umowy zawarte z konsumentami na podstawie ww. wzorca zawierane są na okres roku – obecnie na okres od 1.09.2010r. do 31.08.2011r.

dowód: wzorzec umowny p.n. „Umowa świadczenia usług przez niepubliczne przedszkole „Zaczarowany Parasol”: k. 33-34 akt postępowania o sygn. RWR 403-34/10/ZK, Aneks nr 1 z dnia 27.09.2010r.: k. 35 akt postępowania o sygn. RWR 403-34/10/ZK, Aneks numer 2 z dnia 15.11.2010r.: k. 36 akt postępowania o sygn. RWR 403-34/10/ZK.

Wzorzec umowny p.n. „Umowa świadczenia usług przez niepubliczne przedszkole „Zaczarowany Parasol” zawiera m.in. następujące postanowienia:

- § 3 ust. 3 „Opłata wpisowa i za czesne nie podlega odpisom ani zwrotom nawet w przypadku dłuższej nieobecności dziecka oraz w przypadku rezygnacji przez Usługobiorcę z usług przedszkola.”
- § 3 ust 8 „Wysokość opłaty miesięcznej może być zmieniona przez Usługodawcę w przypadku wzrostu kosztów utrzymania przedszkola, jednak nie częściej niż 1 raz i nie więcej niż o 20% w okresie obowiązywania umowy.”

dowód: wzorzec umowny p.n. „Umowa świadczenia usług przez niepubliczne przedszkole „Zaczarowany Parasol”: k. 33-34 akt postępowania o sygn. RWR 403-34/10/ZK.

Dorota Czekaj w prowadzonym przez siebie przedszkolu niepublicznym świadczy obecnie usługi na rzecz (...) dzieci.

dowód: oświadczenie Doroty Czekaj z 22.11.2010r.: k. 37 akt postępowania o sygn. RWR 403-34/10/ZK.

W rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych z niedozwolone znajdują się między innymi następujące postanowienia:

- 1190: „Kwoty opłat wymienione w niniejszym Regulaminie mogą ulec zmianie w miarę ogólnego wzrostu cen, nie częściej niż raz w semestrze.”
- 1249: „W przypadku rezygnacji z nauki w terminie przed rozpoczęciem zajęć, zwrot wniesionych opłat nie przysługuje.”

W toku postępowania Dorota Czekaj w pismach z dnia 31 stycznia 2011 roku, 3 kwietnia 2011 roku, 23 maja 2011 roku oraz 11 lipca 2011 roku odniosła się do postawionych jej postanowieniem nr RWR 16/2011 z dnia 17 stycznia 2011 r. zarzutów. Po sprecyzowaniu swego stanowiska wskazała, iż w ramach opłaty wpisowej oferuje następujące świadczenia:

1. opracowanie programu adaptacyjnego dla nowoprzyjętych dzieci,
2. przygotowanie pakietu adaptacyjnego dla rodziców – np. materiały edukacyjne, ankieta,
3. przygotowanie pakietu adaptacyjnego dla dziecka – np. zakup książeczki edukacyjnej,
4. zakup i wysyłanie zaproszeń dla dzieci i rodziców w celu uczestniczenia w spotkaniach i imprezach organizowanych przez przedszkole,
5. możliwość uczestnictwa dziecka i rodziców w imprezie przedszkolnej p.n. „Piknik Rodzinny” – np. korzystanie z atrakcji, poczęstunek, nagrody za udział w zabawach i konkursach, upominki dla dzieci,
6. zorganizowanie spotkania dla rodziców w celu omówienia organizacji pracy przedszkola i przygotowania dzieci i rodziców do podjęcia edukacji przedszkolnej,
7. w czasie spotkania zorganizowanie opieki i zabaw dla dzieci – dodatkowa praca nauczyciela,
8. możliwość uczestniczenia dzieci i rodziców w tygodniu adaptacyjnym (jeszcze przed podjęciem edukacji przedszkolnej) podczas którego dzieci korzystają z:
 - opieki nauczyciela,
 - zabawek i sprzętów przedszkolnych,
 - wszystkich mediów przedszkolnych,
 - posiłków przygotowanych w kuchni przedszkolnej,
9. przygotowanie sali zabaw dla nowych dzieci np. zakup materiałów dydaktycznych.

Dorota Czekaj wskazała ponadto, iż rodzice dzieci informowani są o wysokości i zakresie opłat podczas zapisu dziecka do przedszkola. Przedszkole jest gotowe do realizacji ww.

świadczeń. Jeżeli nie dochodzi do ich realizacji wina leży po stronie konsumenta. Dorota Czekaj podniosła, iż jej zdaniem w takiej sytuacji, gdy do niewykorzystania usług przedszkola pokrywanych z tytułu opłaty wpisowej dochodzi z winy konsumenta, opłata ta nie powinna być zwracana.

dowód: pisma Doroty Czekaj z dni 31.01.2011r., 3.04.2011r., 23.05.2011r., 11.07.2011r.: karty 7, 12-13, 16, 21-22.

Odnosnie brzmienia § 3 ust. 8 stosowanego wzorca umownego Dorota Czekaj wskazała natomiast, iż w nowych umowach zawieranych z konsumentami otrzyma ona następującą treść: „Wysokość opłaty miesięcznej może być zmieniona przez Usługodawcę w przypadku wzrostu kosztów utrzymania przedszkola czyli wzrostu kosztów za media, jednak nie częściej niż 1 raz i nie więcej niż o 20% w okresie obowiązywania umowy. Usługobiorca zostanie poinformowany o planowanych przez Usługodawcę zmianach na 1 miesiąc przed ich wprowadzeniem. W przypadku niezaakceptowania nowych warunków opłat za przedszkole usługobiorca ma prawo odstąpić od umowy z dwutygodniowym wyprzedzeniem ze skutkiem na koniec miesiąca”. Dorota Czekaj wskazała, iż wszelkie zmiany dotyczyć będą nowo zawieranych z konsumentami umów, ponieważ zbliża się termin końcowy obowiązywania umów zawartych w oparciu o obecnie funkcjonujący wzorec umowy.

dowód: pismo Doroty Czekaj z dnia 11.07.2011r. karta 21-22;

Z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej Dorota Czekaj osiągnęła w 2010 roku przychód wysokości (...) zł.

dowód: zeznanie o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) w roku podatkowym 2010: k. 23-25

II. Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy, Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Zagrożenie interesu publicznoprawnego.

Podstawą do rozstrzygnięcia sprawy w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest uprzednie zbadanie przez Prezesa Urzędu, czy w danej sprawie zagrożony został interes publicznoprawny. Stwierdzenie, że to nastąpiło pozwala na realizację celu tej ustawy, wskazanego w art. 1 ust. 1, którym jest określenie warunków rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznoprawnym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Zdaniem Prezesa Urzędu rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy są lub będą klientami Doroty Czekaj. Interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów. Innymi słowy - naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest jednocześnie naruszeniem interesu publicznoprawnego. Zatem uzasadnione było w niniejszej sprawie podjęcie przez Prezesa Urzędu działań przewidzianych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów.

Przesłanki naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

Art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stanowi, iż „Zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.”, natomiast art. 24 ust. 2 tej

ustawy określa, iż „Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności: 1) stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. — Kodeks postępowania cywilnego. (...)„

Do stwierdzenia praktyki o której mowa w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów konieczne jest wykazanie, iż przedsiębiorca stosuje we wzorcu umownym postanowienia, które zostały wpisane do prowadzonego przez Prezesa Urzędu rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone.

Zbiorowe interesy konsumentów podlegają ochronie przed działaniami przedsiębiorców, które są sprzeczne z prawem, tj. przepisami określonych aktów prawnych a także sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami.

Jak wspomniano wyżej, zgodnie z art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów „za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego”.

Należy w tym miejscu wskazać, iż wzorce umowne wykorzystywane przy zawieraniu umów z konsumentami mogą być poddane kontroli abstrakcyjnej. **Kontroli abstrakcyjnej wzorca jako takiego (art. 479³⁶ — 479⁴⁵ k.p.c.) dokonuje się niezależnie od tego, czy postanowienia wzorca były, czy też nie były zastosowane przy konkretnej umowie.** Kontrola taka obejmuje klauzule pojedyncze lub zbiorowe (cały wzorzec lub jego fragment). Oceny postanowień w wypadku kontroli abstrakcyjnej dokonuje Sąd Okręgowy w Warszawie — Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wyłącznie do kompetencji tego Sądu należy uznanie postanowień wzorców umownych za niedozwolone. Art. 479⁴³ k.p.c. rozszerza prawomocność wyroku wydanego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone na osoby trzecie. Skutek tzw. prawomocności rozszerzonej następuje od chwili wpisania wzorca umowy do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. Konsekwencją umieszczenia postanowienia umownego w w/w rejestrze jest to, że posłużenie się nim będzie miało skutek wprowadzenia do umowy **elementu bezwzględnie przez prawo zakazanego**. Wpis do rejestru niedozwolonych postanowień umownych oznacza, że od tego momentu stosowanie takiej klauzuli jest zakazane we wszystkich wzorcach umownych. Powyższe stanowisko Prezesa Urzędu zgodne jest z orzecnictwem Sądu Najwyższego, który w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06) stwierdził, iż „(...) stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 kp.c., może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów (...)”. W uzasadnieniu do powyższej uchwały Sąd uznał m.in., że „(...) praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów art. 23a u.ok.ik. [obecnie art. 24] obejmuje również przypadki wprowadzania jedynie zmian kosmetycznych polegających na przedstawieniu wyrazów lub zastąpieniu jednych wyrazów innymi, jeżeli tylko wykładnia postanowienia pozwoli stwierdzić, że jego treść mieści się w hipotezie zakazanej klauzuli. Stosowanie klauzuli o zbliżonej treści do klauzuli wpisanej do rejestru godzi przecież tak samo w interesy konsumentów, jak stosowanie klauzuli identycznej, co wpisana do rejestru (...). Przyjęta powyżej rozszerzająca wykładnia art.

23a u.ok.ik. znajduje również uzasadnienie w dyrektywach 93/13 oraz 98/27 a także orzecnictwie ETS dotyczącym zasady efektywności (...) „.

Nie jest zatem konieczna dokładna, literalna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej i stąd niedozwolone będą także takie postanowienia umów, które mieszczą się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię.

Przedmiotem niniejszego postępowania jest wykazanie, że zakwestionowane przez Prezesa Urzędu postanowienia wzorca umownego pn. „Umowa świadczenia usług przez niepubliczne przedszkole Zaczarowany Parasol” stosowanego przez Dorotę Czekaj przy zawieraniu umów o świadczenie usług dydaktyczno – wychowawczych, są tożsame z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnymi wyrokami Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanym do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego pod pozycją 1190 i 1249.

W wyroku z dnia 1 marca 2007r. (sygn. akt XVII Amc 12/06) Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone postanowienie, które następnie zostało wpisane pod poz. 1190 do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone o treści: „Kwoty opłat wymienione w niniejszym Regulaminie mogą ulec zmianie w miarę ogólnego wzrostu cen, nie częściej niż raz w semestrze.” W uzasadnieniu powyższego orzeczenia Sąd wskazał, iż przedmiotowe postanowienie dopuszcza do zmian wysokości opłat za naukę w sposób ogólnikowy oraz nieokreślający w dostatecznym stopniu przyczyn ewentualnej zmiany umowy. Sąd orzekając powołał się przy tym na pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 marca 2006 roku (I CSK 135/05), zgodnie z którym zastrzeżenie przez przedsiębiorcę uprawnień do zmiany czesnego w przyszłych semestrach bez wskazania kryteriów takiej zmiany, prowadzi do ukształtowania obowiązków finansowych uczących się w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami. Mając powyższe na uwadze Sąd stwierdził, iż przedmiotowe postanowienie jest niedozwolonym postanowieniem umownym, o jakim mowa w art. 385³ pkt 10 k.c. Wskazał również, iż postanowienie to jest niedozwolonym postanowieniem umownym opisanym w art. 385³ pkt 20 k.c. w zakresie, w jakim nie przewiduje uprawnienia konsumenta do odstąpienia od umowy w przypadku podwyższenia czesnego za naukę. Tak bowiem uprawnienie przedsiębiorcy do zmiany wysokości czesnego i innych opłat za naukę powinno łączyć się każdorazowo z przyznaniem konsumentowi prawa do odstąpienia od umowy bez konieczności ponoszenia z tego tytułu dodatkowych konsekwencji finansowych.

Wskazać należy, iż § 3 ust. 8 wzorca umowy p.n. „Umowa świadczenia usług przez niepubliczne przedszkole „Zaczarowany Parasol” w sposób tożsamy, jak przytoczona powyżej klauzula umowna wpisana do Rejestru, kształtuje uprawnienie Doroty Czekaj do podwyższenia czesnego za udzielane świadczenia edukacyjne, wprowadzając jedynie górną granicę podwyżki. Postanowienie to nie precyzuje, z jakich ważnych powodów przedsiębiorca jest uprawniony do podniesienia wysokości obowiązującej opłaty, wskazując jedynie na wzrost kosztów utrzymania przedszkola. Określenie to nie wypełnia wymogu wskazania istotnych, zobiektywizowanych i dostatecznie precyzyjnie oznaczonych przyczyn modyfikacji stosunku prawnego, co narusza przepis art. 385³ pkt 10 k.c. Omawiane postanowienie wzorca umowy nie przewiduje również prawa konsumentów do odstąpienia od zawartej umowy, w przypadku podwyższenia opłaty za świadczenie usług. W tym miejscu wskazać należy, mając na uwadze stanowisko Doroty Czekaj zaprezentowane w piśmie z dnia 31.01.2011 roku, iż w rzeczywistości konsument, po myśli § 10 stosowanego wzorca ma możliwość w każdym czasie wypowiedzieć umowę. Zaznaczyć przy

tym należy, iż termin wypowiedzenia umowy wynosi dwa tygodnie ze skutkiem na koniec miesiąca, w którym złożono stosowne oświadczenie woli. Prezes Urzędu nie kwestionuje prawdziwości złożonego w toku postępowania oświadczenia, iż o podwyższeniu czesnego konsumenci są powiadamiani na tyle wcześniej, aby złożyć oświadczenie o wypowiedzeniu umowy. Jednocześnie jednak kontrola wzorców umownych prowadzona przez Prezesa Urzędu w ramach postępowań o ochronę zbiorowego interesu konsumentów dokonuje się niezależnie od tego, czy postanowienia wzorca były, czy też nie były zastosowane przy konkretnej umowie. Praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest również stosowanie postanowień zbieżnych z wpisanymi do Rejestru postanowień umowy uznanych za niedozwolone, to jest wywołujących lub mogących wywołać w identycznych lub podobnych stosunkach prawnych ten sam skutek. Porównując zatem klauzulę abuzywną wpisaną do Rejestru pod nr 1190 z kwestionowanym postanowieniem § 3 ust. 8 stosowanego wzorca umowy, w zakresie negatywnych skutków, jakie mogą wywołać dla konsumentów, wskazać należy, iż żadne z tych postanowień nie przewiduje prawa konsumenta do odstąpienia od umowy w przypadku podwyższenia wynagrodzenia należnego przedsiębiorcy. Takie postanowienie zaś jest niedozwolonym postanowieniem umownym, o jakim mowa w art. 385³ pkt 20 k.c. Podkreślić również należy, iż prawo do odstąpienia od umowy jest prawem odmiennym od prawa wypowiedzenia zawartej umowy. Stosowanie zaś omawianego zapisu zamieszczonego w § 3 ust. 8 może godzić w zbiorowy interes konsumentów w szczególności w takiej sytuacji, gdyby informacja o podwyżce czesnego dotarła do konsumentów w czasie uniemożliwiającym im wypowiedzenie umowy ze skutkiem na koniec miesiąca, w którym do podwyżki doszło. W takiej sytuacji bowiem, wobec niemożliwości skorzystania z prawa do odstąpienia od umowy, zobowiązani byłiby oni do wnoszenia podwyższonych opłat za okres miesiąca, w którym dopiero wykonaliby skutecznie prawo do wypowiedzenia umowy w myśl § 10 wzorca umownego. Przepis art. 385³ pkt 20 k.c. wskazuje zaś wprost, iż za niedozwolone postanowienie umowne uznaje się w szczególności te postanowienia, które przewidują uprawnienie kontrahenta do określenia lub podwyższenia ceny lub wynagrodzenia po zawarciu umowy bez przyznania konsumentowi prawa do odstąpienia od umowy. Skutek stosowania omawianego postanowienia jest zatem również w tym zakresie tożsamy ze skutkiem postanowienia wpisanego do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone pod nr. 1190. Biorąc powyższe pod uwagę, mimo różnic w sformułowaniu treści, należy stwierdzić, iż zachodzi prawdopodobieństwo tożsamości porównywanych powyżej zapisów.

W wyroku z dnia 19 marca 2007 roku Sąd Najwyższy rozpatrując skargę kasacyjną Prezesa Urzędu od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 lipca 2006 roku (sygn. akt VI ACa 634/06) wskazał, iż za niedozwolone postanowienie umowne uznać należy postanowienie o treści: „*W przypadku rezygnacji z nauki w terminie przed rozpoczęciem zajęć, zwrot wniesionych opłat nie przysługuje.*”. W uzasadnieniu do wyroku Sąd Najwyższy wskazał, iż ocena abuzywności postanowienia wzorca umownego w ramach kontroli abstrakcyjnej wymaga dokonania weryfikacji „przyzwoitości” konkretnej klauzuli. Jeżeli konsument byłby – na podstawie ogólnych przepisów – w lepszej sytuacji, gdyby konkretnego postanowienia wzorca nie było, należy przyjąć, że ma ono charakter abuzywny. W rozpatrywanej sprawie Sąd Najwyższy wskazał, iż standard zgodnego z prawem ukształtowania obowiązków konsumenta w przypadku umów polegających na świadczeniu usług edukacyjnych wskazuje m.in. art. 746§1 k.c. Zgodnie z nim, jeżeli dający zlecenie wypowiedział je bez ważnych powodów, obowiązany jest 1) zwrócić przyjmującemu zlecenie wydatki, które ten poczynił w celu należytego wykonania

zlecenia; 2) uiścić przyjmującemu zlecenie część wynagrodzenia odpowiadającą jego dotychczasowym czynnościom; 3) naprawić szkodę. Jeżeli wypowiedzenie zlecenia uzasadnione było ważnymi powodami, dający zlecenie nie ponosi odpowiedzialności odszkodowawczej. Odnosząc powyższe do treści postanowienia będącego przedmiotem jego rozstrzygnięcia uznał, iż w sposób rażąco narusza ono interes konsumentów w zakresie, w jakim przewiduje przepadek uiszczonych opłat bez względu na ich charakter i bez względu na fakt, czy zleceniobiorca poczynił już jakiegokolwiek czynności dla wykonania umowy.

Przyjmując powyższe rozważania Sądu Najwyższego dla rozstrzygnięcia, czy regulacja zawarta w postanowieniu § 3 ust. 3 wzorca umowy p.n. „Umowa świadczenia usług przez niepubliczne przedszkole „Zaczarowany Parasol” jest tożsama z klauzulą wpisaną do Rejestru pod nr. 1249 wskazać należy, iż przewiduje ono obowiązek uiszczenia przez konsumentów opłaty wpisowej płaconej po podpisaniu umowy i jednocześnie zastrzega, że jest to opłata bezzwrotna.

Jak wskazała Dorota Czekaj w toku postępowania precyzując swoje stanowisko w piśmie z dnia 23.05.2011 r. opłata wpisowa pobierana jest po podpisaniu umowy o świadczenie usług edukacyjnych. W ramach opłaty wpisowej oferuje następujące świadczenia:

1. opracowanie programu adaptacyjnego dla nowoprzyjętych dzieci,
2. przygotowanie pakietu adaptacyjnego dla rodziców – np. materiały edukacyjne, ankieta,
3. przygotowanie pakietu adaptacyjnego dla dziecka – np. zakup książeczki edukacyjnej,
4. zakup i wysyłanie zaproszeń dla dzieci i rodziców w celu uczestniczenia w spotkaniach i imprezach organizowanych przez przedszkole,
5. możliwość uczestnictwa dziecka i rodziców w imprezie przedszkolnej p.n. „Piknik Rodzinny” – np. korzystanie z atrakcji, poczęstunek, nagrody za udział w zabawach i konkursach, upominki dla dzieci,
6. zorganizowanie spotkania dla rodziców w celu omówienia organizacji pracy przedszkola i przygotowania dzieci i rodziców do podjęcia edukacji przedszkolnej,
7. w czasie spotkania zorganizowanie opieki i zabaw dla dzieci – dodatkowa praca nauczyciela,
8. możliwość uczestniczenia dzieci i rodziców w tygodniu adaptacyjnym (jeszcze przed podjęciem edukacji przedszkolnej) podczas którego dzieci korzystają z:
 - opieki nauczyciela,
 - zabawek i sprzętów przedszkolnych,
 - wszystkich mediów przedszkolnych,
 - posiłków przygotowanych w kuchni przedszkolnej,
9. przygotowanie sali zabaw dla nowych dzieci np. zakup materiałów dydaktycznych.

W świetle powyższego, wyżej wymienione wydatki uznać należy za wydatki czynione przez zleceniobiorcę w celu należytego wykonania zlecenia. Jeśli zatem zleceniodawca (konsument) wypowie umowę zlecenia bez ważnych powodów jeszcze przed rozpoczęciem świadczenia usług, Dorota Czekaj, po myśli art. 746 k.c., będzie uprawniona do zatrzymania całości lub tej części pobranej opłaty wpisowej, która zostanie już spożytkowana na realizację umowy. Jednocześnie jednak w każdym wypadku, gdy z tytułu uiszczenia opłaty wpisowej konsument nie otrzymałby realnie żadnych świadczeń wzajemnych, opłata ta winna być zwracana. W tym miejscu wskazać należy, iż zgodnie z oświadczeniami Doroty Czekaj złożonymi w toku postępowania zawarcie umowy na podstawie stosowanego przez nią wzorca umowy następuje w miesiącu czerwcu. Wtedy też wnoszona jest przez konsumentów na jej rzecz opłata wpisowa. Od tego czasu, do chwili rozpoczęcia realizacji umowy (wrzesień) opłata ta przeznaczana jest na finansowanie poszczególnych wydatków wymienionych powyżej w

punktach 1-9. Jednym ze świadczeń, które Dorota Czekaj oferuje konsumentom, jest możliwość uczestniczenia dzieci i rodziców w tygodniu adaptacyjnym, który zgodnie z jej oświadczeniem organizowany jest w miesiącach lipiec- sierpień. W świetle powyższego oczywistym jest, iż w przypadku, gdyby do wypowiedzenia przez konsumenta zawartej umowy doszło jeszcze przed rozdysonowaniem przez Dorotę Czekaj opłaty wpisowej na poczet przygotowań do świadczenia tej usługi, skutkować to powinno zwrotem odpowiedniej jej części na rzecz konsumenta. Taka sama zasada, po myśli art. 746 k.c. powinna być zastosowana do wszelkich wydatków, na poczet których Dorota Czekaj pobiera opłatę wpisową. Omawiane postanowienie wzorca umownego, tak jak klauzula wpisana do Rejestru pod nr. 1249 przesądza jednak o bezzwrotnym charakterze opłaty wpisowej, niezależnie od zaistnienia okoliczności powołanych powyżej. Tym samym skutek jej stosowania może być tożsamy ze skutkiem wywoływanym przez ww. klauzulę i w konkretnych okolicznościach prowadzić do bezpodstawnego wzbogacenia przedsiębiorcy kosztem konsumenta. W każdym bowiem przypadku, jeśli z przyczyn leżących po stronie konsumenta nie dochodzi do faktycznego wykonania zawartej umowy, a nie można przy tym uznać, aby uiszczona opłata wpisowa została spożytkowana na wydatki poczynione w związku z przygotowaniem do należytego wykonania umowy, powinna być ona zwracana. W takim zakresie zapis § 3 ust. 3 wzorca umownego p.n. „Umowa świadczenia usług przez niepubliczne przedszkole Zaczarowany Parasol” jest tożsamy z postanowieniem umownym wpisanym do Rejestru postanowień umowy uznanych za niedozwolone pod pozycją 1249.

Mając powyższe na względzie, Prezes Urzędu uznał, iż kwestionowane powyżej zapisy umowne mieszczą się w hipotezach wymienionych klauzul wpisanych do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone:

- treść § 3 ust. 8 wzorca umowy p.n. „Umowa świadczenia usług przez niepubliczne przedszkole „Zaczarowany Parasol”, w treści klauzuli z poz. 1190;
- treść § 3 ust. 3 wzorca umowy p.n. „Umowa świadczenia usług przez niepubliczne przedszkole „Zaczarowany Parasol” w treści klauzuli z poz. 1249.

Zbiorowy interes konsumentów

W myśl art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stosowanie postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone jest praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Mówiąc o „zbiorowym interesie konsumentów” należy zaznaczyć, iż ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie podaje jego definicji, wskazując jednak w art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. O tym, czy naruszony został interes zbiorowy, nie zawsze przesądza kryterium ilościowe, ponieważ niekiedy jeden ujawniony przypadek naruszenia prawa konsumenta może być przejawem często lub nawet powszechnie stosowanej praktyki naruszającej interes zbiorowy.

W niniejszej sprawie bez wątpienia mamy do czynienia z naruszeniem praw licznej grupy konsumentów, wszystkich konsumentów będących klientami Doroty Czekaj, jak i potencjalnych zainteresowanych, którzy mogą zawrzeć z nią umowę o świadczenie usług dydaktyczno – wychowawczych.

Tak więc, w rozpatrywanym stanie faktycznym zachowanie nie dotyczy interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się

porównać z innymi, lecz mamy do czynienia z naruszonymi uprawnieniami określonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna dla całej, licznej grupy obecnych i przyszłych kontrahentów przedsiębiorcy.

Reasumując, skoro wykazano powyżej, iż kwestionowane zapisy wzorca umowy stosowanego przez Dorotę Czekaj są tożsame z klauzulami wpisanymi do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, to posługiwanie się nimi w obrocie konsumenckim uznać należy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazać zaniechanie jej stosowania.

Rozstrzygnięcie zawarte w punkcie I sentencji niniejszej decyzji.

Zgodnie z art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione – na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania z urzędu – że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24 tej ustaw, a przedsiębiorca, któremu zarzucane jest naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań. Wskazać w tym miejscu należy, iż oświadczenia składane przez Dorotę Czekaj w toku prowadzonego postępowania rozumieć należy, jako przyjęcie zobowiązania do zmiany stosowanych w obrocie konsumenckim wzorców umownych w zakresie przez siebie wskazanym.

Tym samym, Prezes Urzędu, po przeprowadzeniu analizy złożonego wniosku, uznał za stosowne oprzeć rozstrzygnięcie zawarte w punkcie I sentencji niniejszej decyzji o regulację przepisu art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Analizując projekty zmian w zakresie opisanym w punkcie I sentencji decyzji Prezes Urzędu uznał, iż zmieniona treść postanowienia zamieszczonego w § 3 ust. 8 wzorca umowy nie godzi w zbiorowe interesy konsumentów. Zdaniem Prezesa Urzędu tak opracowany zapis wzorca umowy może zostać wprowadzony do obrotu konsumenckiego w miejsce dotychczas obowiązującego.

Mając powyższe na uwadze należało orzec, jak w punkcie I sentencji decyzji.

Rozstrzygnięcie zawarte w punkcie II sentencji decyzji.

Stosownie do art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu nakłada na Dorotę Czekaj obowiązek złożenia w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań.

Mając powyższe na uwadze, należało orzec, jak w punkcie II sentencji.

Rozstrzygnięcie zawarte w punkcie III sentencji decyzji.

Jak wykazano powyżej, Dorota Czekaj w stosowanym przez siebie wzorcu umowy o nazwie „Umowa świadczenia usług przez niepubliczne przedszkole „Zaczarowany Parasol” stosuje postanowienie zamieszczone w § 3 ust. 3, które jest tożsame z klauzulą wpisaną do

Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone pod nr 1249. Takie działanie stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującą zaniechanie jej stosowania, jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 24.

W tym miejscu wskazać należy, iż rozstrzygnięcie sprawy w omawianym zakresie nie mogło opierać się o treść art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Tak bowiem w kierowanych w toku postępowania do Urzędu pismach, Dorota Czekaj nie przedstawiła określonej propozycji modyfikacji stosowanego przez siebie wzorca umowy, a ograniczyła się jedynie do ogólnych deklaracji poczynienia odpowiednich zmian. Takie ogólne deklaracje nie mogą zaś być rozumiane, jako zobowiązanie do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia uprawdopodobnionym naruszeniom, o którym mowa w ww. art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Mając powyższe na uwadze należało orzec, jak w punkcie III sentencji niniejszej decyzji.

Postępując w ramach uznania administracyjnego przewidzianego treścią art. 106 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu postanowił odstąpić od nakładania kary w niniejszej sprawie.

Wskazać przy tym należy, iż zgodnie z art. 107 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w przypadku zwłoki w wykonaniu decyzji wydanej na podstawie art. 26 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości stanowiącej równowartość do 10 000 euro za każdy dzień zwłoki. Tym samym wysokość kary wymierzonej na podstawie ww. art. 107 ustawy nie jest uzależniona od osiąganego przez przedsiębiorcę przychodu.

Stosownie do treści art. 81 ust 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w związku art. 479²⁸ k.p.c., od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie do sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów we Wrocławiu.

otrzymuje:

Dorota Czekaj
Ul. Piotra Skargi 1/5
58-500 Jelenia Góra